

A fenyőfák olyanek, mintha meseországból valók volnának.

Az erdei aranyországot a nyárfák, az ezüstországot a nyírfaék jelentik.

A fának két anyja van: a föld, meg a nap, s mindkettő holtig szereti.

Legszebb mégis a jegenye. Sem árnyéka, sem gyümölcse nincs, de van valami egyedülvalóságában, hajthatatlanságában, fölemelkedettségében; ami a többi fa fölé emeli: magányosan, hallgató homlokkal folyton az eget nézi: nappal felhőket, éjjel a holdat és a csillagokat.

c) Elmélyítés. A fák szeretete. Ő is anya, minden levélke egy-egy gyermeke és gyermek minden ágacska. (Utalás az édesanyjára: milyen bus lenne édesanyátok, ha elvesztené benneteket!)

d) Az olvasmány egészben való elolvasása, tartalmának összefüggő elmondása.

III. Összefoglalás. a) Mi hasznot adnak a fák? Miért kell szeretnünk őket? Mihez hasonlítja az író az egyes fákat? Melyiket szereti mégis leginkább?

b) Alkalmazás. Ültessenek el otthon egy-egy fát s számoljanak be róla, hogyan ültették el, hogyan gondozzák.

1938. APRILIS 3. HETE.

Helyesírás és nyelvi magyarázatok

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A főnév egyes és többes száma.*

Nevelési cél: A helyes nyelvhasználat elsajátítása.

Szemléltetés: Példamondatok.

Megfigyelésre utalás: A többesszám jele a „k”.

Tanítás.

— Gyermekeim! — már összeírtuk, hogy tantermünkben mik vannak. Most mondjunk azokról valamit. Ügyesen feleljetek, én pedig felírom a táblára. Mi ez?

— Kályha.

— Mondj róla valamit!

— A kályha fekete.

Mutatóvány Kókai Béla mezőtúri rk. igazgató-tanító; Vezérkönyvből. (Vezérkönyv a helyesírás és nyelvi magyarázatokhoz az elemi iskola I., II., III. osztályaiban. Ára 2 P. Megrendelhető szerzőnél, Mezőtúr.)

- Most erről!
 - A pad uj.
 - Csak egy pad van itt, mint kályha?
 - Nem. Sok van.
 - Akkor mind vegyük bele, nehogy valamelyik pad megha-
ragudjon!
 - A padok ujak.
 - Ugy van! — ez helyes. Tovább!
- A táblára így ezt írom:

A kályha fekete.
A padok ujak.
Az asztal zöld.
A képek nagyok.

- Most vegyük őket sorba!
 - A kályha fekete.**
 - Hány kályháról beszéltünk?
 - Egyről.
 - Ki tudná azt úgy mondani, mintha több kályha volna itt?
- Jőjj ki Erzsike és ird föl a táblára!

A kályhák feketék.

- Hogyan mondtuk, mikor egyről beszéltünk?

kályha.

- S amikor többről?

kályhák.

- Mit tettünk a **kályha** szóhoz, mikor többről beszéltünk?

— A „k” jelet (betűt).

- Ugy van! — Az előbb úgy mondta Karesi, hogy a pad uj.

Miért nem volt így helyes?

- Mert több pad van itt.

— Sándor, ird fel úgy, mintha csak egy pad volna!

- Hogyan lett a **pad** szóból **padok**?

— Mit tettünk hozzá?

- Azt, hogy „ok”.

Igaz, de tulajdonképen itt is csak „k” betűt, az „o”-t csak azért, hogy ki tudjuk ejteni! (Pad+k helyett = pad+o+k.)

Tovább!

- **Az asztal zöld.**

— Hány asztal van itt? Hogyan mondanád, ha több volna?

Ha egyről beszélünk, akkor micsoda?

- **asztal.**

— És ha több?

- **asztalok.**

— Mit tettünk az asztal szóhoz, hogy többet fejezzon ki?

- „ok” **szócskát.**

— Az előbb már mondtam, hogy csak „k” jelet, mert az „o”-t csupán azért, hogy könnyebben ki tudjuk mondani. Ez köti

össze — amint látjátok — a szót a „k”-jellel. Kötőhang-nak is nevezhetjük. Próbáld kiejteni e nélkül!

— Tovább!

— Most felírjuk ezeket a főneveket egyes- és többes számban! Károly írja ide egyes számban, Böske pedig utána többesben! — Ti pedig, figyeljétek s ha hibát vesztek észre, szóljatok!

Egyesszám:

Többesszám:

kályha

kályhák

pad

padok

asztal

asztalok

kép

képek

— Milyen betűkkel képeztük a többesszámot?

— A „k” betűvel.

— Húzd alá, Jancsi!

— Hát az „o” és „e” betűk micsodák?

— Azok kötőhangok.

— Mire valók?

Begyakorlás. Írják ki egy kisebb olvasmányból a többesszámú főneveket. Irjanak feladatul 10 főnevet egyesszámban és tegyék azt többesbe!

1938. APRILIS 4. HETE.

Természeti és gazdasági ismeretek

III. OSZTALY.

A tanítás anyaga: Tavaszi tennivalók a gyümölcsösben.

Nevelési cél: A gyümölcsfák gondozásának elsajátítása.

Szemléltetés: Kerti munka az iskola kertjében.

Megfigyelésre utalás: A kerti munkákat figyeljék meg.

Vázlat.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. A gyümölcsfák ültetése. Őszi és tavaszi ültetés. 70—80 cm-es gödör ásása (1 m széles), a felső talajtegyik, az alsót a gödör másik oldalára hánnyuk. Fordítva tesszük vissza, hogy a gödör fenekére a jó föld kerüljön s felülre az alsó, rosszabb réteg. (A tavaszi ültetéshez már ősszel ki kell ásni a gödröt, hogy a földet a levegő és a nedvesség jól átjárja). A faültetés további menete: gyökérvágás, rázogatózás, iszapolás stb.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. a) A gyümölcsfák gondozása. A gyümölcsfákat mindig, tehát fiatalabb és idősebb korukban is gondozni kell.